

Od redakcji

Pierwszy numer półrocznika „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, ukazujący się w roku beatyfikacji kard. Stefana Wyszyńskiego, otwiera artykuł nawiązujący do nauczania Prymasa Tysiąclecia. Autor z perspektywy personalistycznej koncepcji wypracowanej przez kard. Wyszyńskiego ukazuje chrześcijańską tradycję wiary wpisaną we współczesną (post)modernistyczną rzeczywistość kulturową. Analiza współczesnej rzeczywistości kulturowej z perspektywy prymasowskiej wizji zaangażowania chrześcijan w kulturę wyraża omawianą problematykę w kategoriach powołania człowieka, w którego twórczej aktywności na rzecz kultury należy widzieć właściwy sposób realizacji pełni osobowości w wymiarze doczesnym i nadprzyrodzonym.

Kolejne dwa artykuły dotyczą problematyki z obszaru współczesnych badań w zakresie biblistyki. Pierwszy z nich przedstawia problem przekazu młodzieży narracji biblijnej, z którą konfrontowani są nauczyciele i szkoły. Autorka ukazuje źródła tych wyzwań oraz ich dodatkowe uwarunkowania, którymi stał się kryzys wywołany pandemią koronawirusa, oraz przedstawia propozycję ujęcia umożliwiającego nauczycielom większą skuteczność w przybliżeniu młodzieży narracji biblijnej. Drugi tekst z zakresu biblistyki jest szczegółową egzegezą tekstów zawierających modlitwę Jezusa w Getsemani (Mt 26,36-46; Mk 14,32-42; Łk 22,39-46), będących paradygmatem oddania się woli Ojca. Autor omawia specyficzne elementy poszczególnych wersji Ewangelii synoptycznych, a także przytacza ich interpretację w pierwotnym Kościele, wskazując na oddanie się woli Ojca jako punkt odniesienia we wszystkich okolicznościach życia chrześcijańskiego.

Problematyka kolejnych dwóch artykułów dotyczy nauczania papieskiego. Pierwszy z nich prezentuje refleksję Josepha Ratzingera o Eucharystii, stanowiącą

centrum Kościoła i najwyższy wyraz kultu. Autor podkreśla, że w teologii Josepha Ratzingera wyraźne są nie tylko soborowe postulaty odnowy liturgii Eucharystii, ale omawia także konkretne propozycje, w jaki sposób Kościół powinien rozumieć Eucharystię w kategorii daru. Drugi artykuł, będący komentarzem do nauczania papieskiego, przedstawia przewodnie myśli papieża Franciszka o braterstwie zawarte w encyklice *Fratelli tutti*. Autor omawia poszczególne cechy braterstwa, do których zaliczył postawy wrażliwości, uważności i solidarności, oraz podkreśla, że specyfiką nauczania Franciszka o braterstwie jest naśladowanie miłosiernego Samarytanina.

Artykuł z obszaru socjologii religii stanowi krytyczne spojrzenie na współczesny Kościół rzymskokatolicki w Polsce. Autor, opierając się na publikacjach naukowych i artykułach prasowych, dokonał próby krytycznej oceny charakteru polskiego katolicyzmu i wskazania uwarunkowań historycznych tego stanu.

Artykuły z zakresu historii otwiera tekst poświęcony żywotowi świętobliwej Ofki Piastówny, który ukazał się w 1760 r. w Wilnie w zbiorze żywotów świętych dominikańskich. Autor ukazuje kontekst powstania i dzieje tego dzieła oraz dokonuje jego szczegółowej analizy, ukazując ciekawe wątki dotyczące postaci raciborskiej dominikanki.

Kolejny artykuł to ważny głos w dyskusji na temat tego, jak tendencyjna interpretacja historii przekazywanej ustnie może wpływać na kształtowanie się nieporozumień i na celowe fałszowanie pamięci kulturowej. Autor, posługując się przykładami, ukazuje, w jaki sposób historia przekazywana ustnie może wpływać na powstawanie nieporozumień oraz w jaki sposób nieporozumienia mogą wpływać na powszechną wiedzę o społeczeństwie i ostatecznie pamięć kulturową.

Dwa kolejne teksty historyczne należą do obszaru badań biograficznych. Pierwszy z nich prezentuje informacje biograficzne dotyczące postaci Ignacego Dziadka – sołtysa z Mionowa pod Głogówkiem, sędziego ludowego, autora polskich modlitewników i książek religijnych, który w 1848 r. wybrany został do Pruskiego Zgromadzenia Narodowego (*Landtagu*). Autor dokonał charakterystyki spuścizny literackiej swojego krewnego, I. Dziadka, a także przedstawił jego osobę w oparciu o zachowane przekazy rodzinne. Drugi artykuł przytacza postać mało znanego badacza dziejów Śląska – ks. Karla Urbana, którego 100. rocznica śmierci przypada w 2023 r. Autor dzieli się wstępnymi wynikami swoich badań naukowych, których celem jest wydanie książki o tym zapomnianym badaczu lokalnych dziejów w setną rocznicę jego śmierci.

Kolejny artykuł to wnikliwe studium dotyczące choroby kandydatki na ołtarze, świętobliwej s. Heleny Hoffmann, którą lekarze nazywali świadomą i zdrową na duszy „Oblubienicą Krzyża”. Autor, analizując dostępne źródła archiwalne i opra-

cowania, charakteryzuje przebieg choroby Heleny Hoffmann, prezentuje postaci jej lekarzy z lat 1928–1936 oraz Siostry Maryi Niepokalanej, które towarzyszyły jej w chorobie.

Ostatni tekst z obszaru historii jest poświęcony kaplicom i kapliczkom w polskim krajobrazie kulturowym, a także kierunkom badań, jakie w tym zakresie mają miejsce w polskiej historiografii od początku XIX w. Autorka przedstawia historiografię kaplic i kapliczek oraz wyjaśnia cztery kierunki badań omawianej tematyki.

Rubryka *Recenzje – Materiały – Sprawozdania* zawiera pięć tekstów. Dwa pierwsze teksty to recenzje książek. Pierwsza z nich dotyczy publikacji z zakresu teologii liturgii autorstwa Józefa Franika, a druga została poświęcona monografii autorstwa Adama Dziuroka i Bogusława Tracza – z katowickiego ośrodka IPN, dotyczącej tzw. słynnych wydarzeń gliwickich z 1960 r. Kolejny tekst prezentuje przedwojenną dokumentację archiwalną dotyczącą organów w kościele św. Bonifacego w Zgorzelcu. Rubryka *Materiały* zawiera także wywiad przeprowadzony z ks. Hubertem Mikołajcem – emerytowanym proboszczem z Zabelkowa w diecezji opolskiej. Ostatni tekst prezentowanego numeru to sprawozdanie z działalności Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej w Opolu w roku szkolnym 2019/2020.

